

: બોદી :

૬. દરેક પ્રશ્નનો [a] અથવા [a(i)] અને [a(ii)] જ લખવાના રહેશે.

૭. પ્રશ્ન : ૧[a] અથવા ૧[a(i)] અને ૧[a(ii)] તથા ૨[a] અથવા ૨[a(i)] અને ૨[a(ii)] ના 14 માર્કસ ના બદલે ૧૮ માર્કસ રહેશે.

૮. પ્રશ્ન : ૩[a] અથવા ૩[a(i)] અને ૩[a(ii)] તથા ૪[a] અથવા ૪[a(i)] અને ૪[a(ii)] ના 14 માર્કસ ના બદલે ૧૭ માર્કસ રહેશે.

૯. દરેક પ્રશ્નનો પ્રશ્ન નં ૧(b), પ્રશ્ન નં ૨(b), પ્રશ્ન નં ૩(b) તથા પ્રશ્ન નં ૪(b) (કુંકા પ્રશ્નનો) વિદ્યાર્થીએ લખવાના નથી.

પ્ર.૧. (A) સામાજિક વસ્તીશાસ્ત્રના અભ્યાસની આવશ્યકતા જણાવો.

૧૪

અથવા

પ્ર.૧.(A) (i) વસ્તીશાસ્ત્રના મહત્વનું વર્ણન કરો. 09

પ્ર.૧.(A) (ii) ભારતમાં વસ્તી પ્રવાહોની ચર્ચા કરો. 09

પ્ર.૧ (B) નીચેના પ્રશ્નના જવાબ આપો (કોઈ પણ ચાર)

08

(૧) વસ્તી વધારામાં ભારત ક્યા ક્રમે આવે છે (૨) વિશ્વની કુલ વસ્તીના કેટલા ટકા વસ્તી ભારતમાં છે ?

(૩) ૧૯૫૧ મા ભારતની વસ્તી કેટલી હતી. (૪) દેશમાં કેટલા ટકા લોકો ગરીબીની રેખા નીચે જીવન જીવે છે ?

(૫) વસ્તી ગીયતા એટલે શું ? (૬) ભારતમાં સૌથી વધુ વસ્તી ઘરાવતું ક્યું રાજ્ય છે ?

પ્ર.૨. (A) ઘટતી વસ્તી એક સમસ્યા તરીકે સમજાવો.

૧૪

અથવા

પ્ર.૨.(A) (i) વસ્તીના પિરામીડના પ્રકારોની ચર્ચા કરો. 09

પ્ર.૨.(A) (ii) ભારતની વસ્તી નીતિની સમીક્ષા કરો. 09

પ્ર.૨. (B) નીચેના પ્રશ્નના જવાબ આપો (કોઈ પણ ચાર)

08

(૧) પ્રથમ પ્રકારનો પિરામીડ કેવા આકારનો હતો ? (૨) પ્રથમ પ્રકારનો પિરામીડ શું દર્શાવે છે ?

(૩) વસ્તી વૃદ્ધિએ કેવી ઘટના છે ? (૪) ભારત સરકારે રાષ્ટ્રીય વસ્તી નીતિ પર નિવેદન ક્યારે કર્યું ?

(૫) પાયમાં પ્રકારનો પિરામીડ શું સૂચિત કરે છે ? (૬) મેલેરિયા નિયંત્રણ કાર્યક્રમ ક્યારે અમલમાં આવ્યો ?

પ્ર.૩. (A) વસ્તીનિયંત્રણનો અર્થ આપી તેના લક્ષણોની ચર્ચા કરો.

૧૪

અથવા

પ્ર.૩.(A) (i) વસ્તી આયોજન અને નિયંત્રણ અંગે જવાહર લાલ નહેરના વિચારો સમજાવો. 09

પ્ર.૩.(A) (ii) આયોજન અને વસ્તી નિયંત્રણનું વર્ણન કરો. 09

પ્ર.૩. (B) નીચેના પ્રશ્નના જવાબ આપો (કોઈ પણ ત્રણ)

03

(૧) વસ્તી વૃદ્ધિ શેનું પરિણામ છે ?

(૨) વસ્તી આયોજન એટલે શું ?

(૩) ૧૯૭૬ની વસ્તી નીતિ ક્યારે અમલમાં મુકવામાં આવી ?

(૪) ગરીબી હટાવવાનું સૂત્ર કઈ યોજનામાં આપવામાં આવ્યું હતું ?

(૫) જવાહર યોજના ક્યારે અમલમાં આવી ?

પ્ર.૪. (A) ભારતમાં કુટુંબ નિયોજનની જરૂરિયાત જણાવો.

૧૪

અથવા

પ્ર.૪.(A) (i) ભારતમાં કુટુંબ નિયોજન કાર્યક્રમના અવરોધક પરિબળોનું વર્ણન કરો. 09

પ્ર.૪.(A) (ii) ભારતમાં કુટુંબ નિયોજન કાર્યક્રમનું મૂલ્યાંકન કરો 09

પ્ર.૪. (B) નીચેના પ્રશ્નના જવાબ આપો (કોઈ પણ ત્રણ)

03

(૧) કુટુંબ નિયોજન એટલે શું ?

(૨) કુટુંબ નિયોજનનું બીજું નામ શું છે ?

(૩) ભારતની વસ્તીનીતિનું મહત્વનું અંગ ક્યું છે ?

(૪) ૧૯૭૭ થી કુટુંબ નિયોજન કાર્યક્રમ ક્યા નામથી ઓળખાય છે ?

(૫) કુટુંબ નિયોજન એ કેવી વિચારસરણી છે ?